

At spille Gud

Ugens vers

"Han er vor Gud, vi satte vort håb til ham, og han frelste os. Han er Herren, ham håbede vi på, lad os juble og glæde os over hans frelse" (Es 25,9).

Introduktion

Efter en gudstjeneste, hvor en præst havde holdt en ransagende prædiken om stolthed, blev han opsøgt af en kvinde, som havde hørt ham. Hun fortalte, at hun følte stor uro i sit sind, og ønskede at bekende en stor synd. Præsten spurgte hende, hvori hendes synd bestod.

"Stolthedens synd," svarede hun, "for nogle dage siden sad jeg en hel time foran spejlet, og beundrede min skønhed."

"Ah," svarede præsten, "det var ikke stolthedens synd. Det var fantasiens synd!"

Lige siden synden opstod i den mægtige engels hjerte, har stolthed den nægtet at respektere virkelighedens grænser – både hos engle eller mennesker. Dette problem er allerstørst hos dem, der nærer åndelig stolthed. Dette er en temmelig dårlig egenskab hos væsener, som er så fordærvede, at de har brug for en anden person for at blive frelst.

I denne uge skal vi bl.a. se på: hvor og hvordan stolthed og på selvo-phøjelse.

Ugens tekster

- Es 13
- Es 13,2-22
- Es 14
- Es 24-27

Nationernes undergang

Es 13

Es 13,1 har en indledning, der bekræfter Esajas som forfatter (sml. Es 1,1; Es 2,1). Det markerer også et nyt afsnit af bogen. Kapitlerne 13-23 indeholder udsagn om dom over forskellige nationer. Lad os se på dem.

Hvorfor begynder profetierne om de forskellige folk med Babylon?

Es 10,5-34 har allerede udtalt en dom over Assyrien, som udgjorde den største trussel på Esajas' tid. Es 14,24-27 gentager kort Guds plan om at bryde Assyriens magt. Men kapitel 13-23 handler mest om andre trusler, hvoraf Babylon var den vigtigste.

Velsignet med en rig og gammel kulturel, religiøs og politisk arv udviklede Babylon sig senere til at blive den stormagt, som besejrede Juda, og førte folket i landflygtighed. Men fra et menneskeligt synspunkt ville det ikke på Esajas' tid have været tydeligt, at Babylon skulle true Guds folk. Gennem en stor del af Esajas' tid som profet dominerede Assyrien Babylon. Fra år 728 f.Kr., da Tiglat-Pileser III indtog Babylon og blev udråbt som konge over Babylon under navnet Pulu (eller Pul; se 2 Kong 15,19; 1 Krøn 5,26), generobrede assyriske konger Babylon flere gange (710 f.Kr., 702 f.Kr., 689 f.Kr., 648 f.Kr.). Men med tiden blev Babylon den store supermagt i området, og det var Babylon, som ødelagde Judas rige.

Læg mærke til det stærke ordvalg i Es 13. Hvorfor gør en kærlig Gud disse ting eller tillader dem at ske? Uskyldige mennesker kommer helt sikker også til at lide (Es 13,16). Hvordan skal vi forstå Guds handlemåde? Hvad bør disse tekster og de andre tekster i Bibelen, som taler om Guds vrede over synd og ondskab, sige os om, hvor forfærdelig synden er? Vi må huske, at det er Jesus, der udtaler disse advarsler gennem Esajas; den samme Jesus, som tilgav, helbredte, tryglede og formanede syndere til at omvende sig. Hvordan er du i dit eget sind kommet frem til en forståelse af denne side ved en kærlig Gud? Spørg også dig selv: Kan det være, at denne vrede har sit udspring i hans kærlighed? Hvis det er tilfældet, hvordan hænger det da sammen? Eller forsøg at se det fra en anden vinkel, fra korsets perspektiv, hvor Jesus selv, da han bar verdens synd, led mere, end nogen anden nogensinde har lidt, endog de "uskyldige", som har lidt på grund af et helt folks synd. Hvordan er Jesu lidelse på korset med til at give et svar på disse vanskelige spørgsmål?

Den engang så store by Babylon

Es 13,2-22

I 626 f.Kr. genopbyggede kaldæeren Nabopalassar Babylons herlighed. Han udråbte sig selv som konge over Babylon, og påbegyndte dermed det neo-babyloniske dynasti. Sammen med Medien besejrede han Assyrien. Hans søn, Nebukadnesar II, var den konge, der besejrede Juda, og førte dem i landflygtighed.

Dan 5

Hvordan gik det med byen Babylon til sidst?

I 539 f.Kr., da perseren Kyros indtog Babylon, og indlemmede det i det medisk-persiske rige, mistede byen sin selvstændighed for altid. I 482 f.Kr. nedkæmpede Xerxes I brutalt et oprør mod det persiske styre i Babylon. Han fjernede statuen af Marduk, babyloniernes vigtigste gud, og ødelagde byens forsvarsværker og templer.

Alexander den Store tog Babylon fra perserne i 331 f.Kr. uden kamp. På trods af hans drøm om at gøre Babylon til sin østlige hovedstad, begyndte byen at forfalde. I 198 e.Kr. fandt romeren Septimus Severus Babylon i ruiner og totalt forladt. I dag bor der nogle irakiske landsbyboere på nogle af de områder, som engang udgjorde den store by; men ingen har nogensinde genopbygget den.

Dommen over Babylon, som beskrives i Es 13, giver frihed til Jakobs efterkommere, som er blevet undertrykt af Babylon (Es 14,4-6). Det var Kyros' indtagelse af Babylon i 539 f.Kr., som blev begyndelsen til enden. Selv om han ikke ødelagde byen, blev den aldrig en trussel for Guds folk igen.

Esajas 13 dramatiserer Babylons fald som en guddommelig dom. De krigere, som indtager byen, er Guds redskaber (Es 13,2-5). Dommens time kaldes "Herrens dag" (Es 13,6.9), og Guds vrede er så stor, at den påvirker stjerner, sol, måne, himmel og jord (Es 13,10.13).

Dom 5

Læs Deborahs og Baraks sang, som beskriver, hvordan naturens elementer kæmper imod de fremmede undertrykkere.

Til eftertanke

Forestil dig, at en, der boede i Babylon i dens storhedstid, læste ordene fra Esajas 13, især vers 19-22. Hvor må det have lydt tåbeligt og umuligt! Hvilke andre profetier, som endnu ikke er gået i opfyldelse, kan synes tåbelige og umulige for os i dag? Hvorfor vil det være tåbeligt af os at afskrive dem som umulige?

"Kongen" på bjerget styrtes ned

Es 14

Som en reaktion på Babylons fald (Es 13), som befrier Guds folk (Es 14,1-3), kommer Es 14,4-23 med en symbolsk spot (se også Mika 2,4; Hab 2,6) mod Babylons konge. Den er poetisk og tydeligvis ikke ment bogstaveligt, når den beskriver, hvordan døde konger hilser på deres nye kollega i dødsriget (Es 14,9-10). Herrens budskab til den overlegne konge er dramatisk: han skal fornedres, som andre stolte herskere før ham er blevet det. Dette handler ikke om de dødes tilstand!

Es 14,12-14

Hvordan kunne disse vers bruges om en konge af Babylon?

Babyloniske konger manglede ikke selvfølelse (Dan 4-5). Men at ønske at blive "lige med den Højeste" (Es 14,14) overgår selv det mest opblæste ego. Selv om kongerne påstod at have en tæt forbindelse til guderne, var de altid underordnet i forhold til dem. Dette blev fremhævet hvert år på den femte dag i det babyloniske nytår, hvor kongen skulle fjerne alle sine kongelige værdighedstegn, før han nærmede sig statuen af Marduk for på ny at få bekræftet sin kongeværdighed.

Ligesom i Esajas 14 sammenkæder Ezekiel 28 den himmelstormende arrogance med en bys hersker. Igen går beskrivelsen langt videre end af en jordisk monark, og Guds sigtekorn stilles i skarp fokus: Den stolte hersker var i Edens Have; han var en salvet, skærmende eller vogtende kerub på Guds hellige bjerg; han var fuldkommen fra den dag, han blev skabt, indtil der blev fundet uret hos ham; han blev kastet ud af Gud, og vil til sidst blive fortæret af ild (Ez 28,12-18). De enkelte udtryk i denne beskrivelse er så billedlige, at det ikke ville give nogen mening at anvende dem på et menneske. Men Åb 12,7-9 fortæller om et mægtigt væsen, som sammen med sine engle blev kastet ud af himlen: "Satan, ... som forfører hele verden" (Åb 12,9), og som bedrog Eva i Edens Have (1 Mos 3).

Satan har en arrogant forestillingsevne: "... du sagde: 'Jeg er en gud! Jeg sidder på en gudetrone midt ude i havet!' Men du er et menneske, ikke en gud" (Ez 28,2). Hans død vil bevise, at han ikke er en gud. I modsætning til Kristus vil Satan dø midt i en ildsø (Åb 20,10) og aldrig mere findes i universet.

Til eftertanke

Sammenlign Es 14,13-14 med Matt 11,29; Joh 13,5 og Fil 2,5-8. Hvad fortæller denne kontrast om Guds karakter i modsætning til Satans karakter? Hvad fortæller denne modsætning os om, hvordan Gud ser på stolthed, arrogance og ønsket om at stå over alle andre?

Himlens port

Es 13-14

I Es 14 blandes spottesangen mod Satan, den faldne "morgenstjerne"! ("Lucifer"), med en spottesang over kongen af Babylon. Sammenlign med Åb 12,1-9, hvor en drage, som identificeres som Satan (Åb 12,9), forsøger at ødelægge et barn, lige så snart det er født. I Åb 12,5 er det tydeligt, at barnet er Kristus. Men det var kong Herodes, som forsøgte at dræbe Jesus, da han netop var blevet født (Matt 2). Dragen er både Satan og den romerske magt repræsenteret ved Herodes; for Satan arbejder gennem mennesker. På samme måde var Satan magten bag kongen af Babylon og Tyrus' fyrste.

1 Pet 5,23
Åb 14,8; 16,19;
17,5; 18,2.10.21

Hvorfor henviser "Babylon" senere til Rom og til en ond magt i Åbenbaringsbogen?

Ligesom byen Babylon er Rom og "Babylon" i Åbenbaringsbogen arrogante, ubarmhjertige magter, der undertrykker Guds folk. Det fremgår især tydeligt i Åb 17,6, hvor det er "beruset af de helliges blod". "Babylon" hedder på det babyloniske sprog *bab ili*, som betyder "gudernes port" og henviser til det sted, hvor man har adgang til de guddommelige sfære. Sammenlign med 1 Mos 11, hvor Babelstårnet (Babylon) bygges, så mennesker af egen kraft kunne nå et guddommeligt niveau, og ikke behøvede at stå til regnskab over for Gud.

Da Jakob vågnede af sin drøm, hvor han så en stige, som forbandt himlen og jorden, udbrød han: "Det er jo selve Guds hus, det er himlens port" (1 Mos 28,17). Læg mærke til, at "Guds hus" er "himlens port", det vil sige adgangen til den guddommelige sfære. Jakob kaldte stedet "Betel", som betyder "Guds hus".

"Himlens port" i Betel og "gudernes port" i Babylon udtrykker to modsatte måder at nå det guddommelige. Jakobs stige havde sit udgangspunkt i himlen, åbenbaret ovenfra af Gud. Babylon med dens tårne og monumenter var bygget af mennesker nedefra og op. Disse modsætninger repræsenterer guddommelig nåde i modsætning til menneskelige gerninger. Al sand religion bygger på den ydmyge Betel-model: "For af den nåde er I frelst ved tro" (Ef 2,8). Falsk "religion", legalisme og "sekulær" humanisme bygger på den arrogante Babylon-model.

Til eftertanke

Læs Jesu lignelse i Luk 18,9-14 om farisæeren og tolderen og tænk over kontrasten mellem de to holdninger.

Sions endelige sejr

Es 24-27

Efter profetier i Es 13-23 mod forskellige nationer beskriver Es 24-27 på en verdensomfattende skala det store klimaks, hvor Guds fjender besejres, og hans folk befries.

Es 24
Åb 20

Hvorfor ligner Esajas' beskrivelse af verdens undergang Johannes' beskrivelse af begivenheder i forbindelse med de 1000 år, der følger efter Jesu andet komme?

Ligesom i Es 13-14 bruges sider fra det bogstavelige Babylon til at beskrive senere magter, og "kongen af Babylon" repræsenterer sammensmeltningen af menneskelige herskere og hjernen bag dem, nemlig Satan selv. Et budskab om, at Babylon er faldet (Es 21,9) kan gentages på et senere tidspunkt (Åb 14,8; 18,2), og Satan bliver endeligt tilintetgjort efter Jesu andet komme (Åb 20,10). Ligesom ødelæggelsen af det bogstavelige Babylon var en domsdag, en "Herrens dag" (Es 13,6.9), kommer der en anden "Herrens store og frygtelige dag" (Joel 3,4; Mal 3,23; sml. Zef 1,7).

På samme måde når profetens syn i Es 24 gennem tilstande, han kender, frem til den tid, hvor "Månen skal gøres til skamme, solen skal beskæmmes; for Hærskarers Herre er konge på Zions bjerg og i Jerusalem" (Es 24,23). Esajas har formentlig troet, at synet handlede om det Jerusalem, han kendte; men Åbenbaringsbogen forklarer, at opfyldelsen sker i det himmelske Jerusalem (Åb 21,2.23).

Ødelægger Gud virkelig de onde?

Læs Es 28,21, hvor Guds ødelæggende handlinger omtales som hans "fremmede" og "fremmedartede værk". Han ønsker ikke at gøre det, men det er alligevel hans "værk" eller handling. Synden bærer i sig selv et frø til udslettelse (Jak 1,15). Men da Gud har den afgørende magt over liv og død, og han da afgør tidspunktet, stedet og fremgangsmåden ved den sidste ødelæggelse (Åb 20), giver det ingen mening at påstå, at han til sidst vil gøre en ende på syndens forbandelse på en passiv måde ved ganske enkelt at lade årsag og virkning gå sin naturlige gang.

Til eftertanke

Det, vi ser i Esajas 24-27, ser vi fremstillet i hele Bibelen: Uanset, hvor megen lidelse, smerte og ødelæggelse, der er nu, vil Gud og hans godhed sejre over det onde. Hvad er det eneste, vi kan gøre, hvis vi ønsker at få del i den endelige sejr? Ordsp 3,5-7; Rom 10,9.

Til videre studium

”Skal vi opfylde nogle bestemte betingelser for at blive frelst? Svaret er nej. Der rejses ikke betingelser for at komme til Kristus. Men når vi kommer til Kristus, hvad er så betingelsen? Den består i, at vi ved levende tro helt og fuldt holder fast ved den fortjeneste, som den korsfæstede og opstandne frelser har tilvejebragt ved sit blod. Gør vi det, udfører vi retfærdighedens gerning. Men når Gud i denne verden kalder på syndere og inviterer dem, er der ingen betingelse. Vi tiltrækkes af Kristi indbydelse. Den siger ikke, at nu har du bare at svare for at komme til Gud. Synderen kommer, fordi han eller hun ser Kristus ophøjet på Golgatas kors. Gud maler dette billede i sinnet, og vi gribes af en kærlighed, der går ud over al forstand“ (Ellen White, *Manuscript Releases*, 6. bd. s. 32).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Se på citatet fra Ellen White ovenfor. Læs det i sammenhæng med onsdagsafsnittet. Læg mærke til, at hun taler om begge sider af den kristne vandring: tro og dernæst gerning. Hvordan skelner hun mellem dem?**
- 2. Hvorfor er stolthed og arrogance så alvorlige synder? Hvorfor er de så svære at lægge bort? Kan det være, fordi de i sig selv gør mennesker blinde over for behovet for at fjerne dem? Hvis du er stolt, vil du synes, at alt nok er i orden, og hvis du synes, at alt er i orden, hvorfor så ændre på noget? Hvordan kan ethvert menneske blive helbredt for stolthed og arrogance ved at dvæle ved korset og det, som det repræsenterer? Korset er den eneste måde, hvorved et menneske kan blive frelst.**
- 3. Ser Esajas noget håb for folk i andre nationer? Se fx Es 25,3.6; 26,9 (sml. Åb 19,9).**

Resumé

Esajas så, at Babylon efter Assyriens magtperiode ville besejre Juda. Han så, hvordan overmenneskelige herskere i denne verdens mørke (Ef 6,12) arbejdede gennem Guds folks fjender og påtog sig at spille Gud. Men han så også, at Herren alligevel ville sejre til sidst og bringe evig fred til vores plagede klode.

